

M. T. B. COLLEGE, SURAT

Manuscripts Library

No. Ref.

Ser.

1481

Title: *Satpadi Tilka*

1481

Incomplete

: Satpadi Tilka	: Title
:	: Author
:	: Editor
:	: Year, Vols.
:	: Publisher
1481 : : Pages 168 + 13 -	: Remarks

पंटी.

॥ आगणेशाय नमः ॥ ॥ नत्वा रामं रमानाथं श्री कृष्णं शङ्करं तथा करिष्यामि हि व्याख्या
नं षडध्याः सुगमाहरेः ॥ ॥ वेदविरुद्धकर्मनिष्ठानोत्पन्नदुरितदावानलविदग्धातक
णानुरिषय रसतृप्ता वडिशा कृष्टदय विष्णु विमुरवान्समुद्दिधार्षुः श्रीमच्छंकरः षडश
स्तोत्रं प्राणिनाय ॥ तत्र विषया सवप्रया सवप्रमादापहत विवेकानां विष्णु विप्रगुरु ज्ये
ष्ठेष्वितया दुरितोत्पत्तिमा कलयत निवृत्तिमेव तावत्प्रार्थयते ॥ अविनयमिति ॥ अविनयम
पनय विष्णो ह मय मनः श्रमय विषय रसतृप्ताम् ॥ नूतन दया विस्तारय तारय संसार सागर
तः ॥ ॥ इह खलु मणिलेश्वराणाञ्जकवर्तिनाञ्च ताडनदंडादि निरपराधहमेति सर्वजनीतं ता
डनाधिकारस्य तपनतनय प्रत्नत्वान्न तत्र स्वातंत्र्यम् ॥ अणिमादिगुणस्येश्वरस्य लक्ष्मीक
लत्रत्वान्न दण्डपेक्षापि ॥ गजेन्द्रादिभिः सन्निवृत्तिकामैः स्तुत एव न गवानिति प्राप्तापरा ॥

धनिवृत्ति यतः स्वयमपि स्तोविष्येति ॥ विष्णुशब्दस्य तत्प्रधानत्वात् ॥ विष्णुव्याप्तावित्यस्य धातो
विष्णुरिति रूपसिद्धिस्तै न विष्णुशब्देन जगद्व्यापकः परमात्मोच्यते ॥ ननु व्यापकमात्रवाचकत्वे
आकाशादिवाचकता किं न स्यादिति चेन्न ॥ तेषामव्यापकत्वान्न तातिव्याप्तिः ॥ व्यापकत्वं हि स
र्वमना सर्वसंबन्धत्वं तु ह्यपि कल्पितसर्वाधिष्ठानत्वं न च तदाकाशादावस्ति तस्य तत्कार्यत्वा
त् ॥ इह मेव सर्वखल्विदं ब्रह्मेति श्रुत्वा सर्वमस्मिन् कल्पे ब्रह्मणो न तु बाधितप्रपञ्चस्वरूपत्वम
मप्राप्तदत्ते हेतुनापि बाधशङ्को दद्यात् ॥ कारणं हि कार्यमाप्नोति मृदादिवत् ॥ न च का
र्यत्वाप्रसिद्धिः ॥ तस्मादाह तस्मादात्मनः आकाशाः संनूत इत्यादि श्रुतेस्तदवगन्तव्यम् ॥ न च
नयेव श्रुत्या ब्रह्मणो विकारित्वसिद्धिरिति वाच्यं ॥ राजानृत्यवद्ब्रह्माज्ञानकारणत्वस्य ब्रह्मा
ण्डप्रचारात् ॥ ततो विष्णुस्तुत्या अपराधहमाकृपोद्रंकयोः प्रसिद्धत्वात् स्तोति ॥ हे विष्णो हे व्या

पंटी १२

मर्वोपद्रवनिदानमविनयमपनयनिराकुरु॥ राज्ञोगजयोनिप्राप्तौमुन्यविनय
दौमु रापएवनिदानमितिप्रसिद्धं॥ धनदसुतयोः प्रसिद्धैव नगयोनिप्राप्तौ तदे
तुता॥ अविनयदौमुख्यदेवहिरण्यकशिपुरावणाशिशुपालादयो निहता नक्तकरुणया
करुणानिधिनानगवता॥ कश्चिपुनश्च कश्चिपुनश्च कश्चिपुनश्च कश्चिपुनश्च कश्चिपुनश्च
सोरगोचरेणाब्रह्मणा पांडवदास्यमाचरितं॥ तथाचविनयाविनयौशुनाशुनयोर्हेतूद्
तितनिवृत्तिमेवाहोप्रार्थयतोतनुजावण्यविनयपरिजनविद्याकुलयेवनादिषुसत्त्व
पिन्नजनपान्नेषुतद्विलक्षणेषुचदास्यसौहार्दाचरणविनयस्तदनावोविनयः॥ तत्रम
नोनिग्रहस्यैवतदपाकरणहेतुत्वान्निग्रहमेवप्रार्थयते॥ हांतमनसोहि नम्रातवा
तितेनतदमनमेवकामयते॥ हेविष्णोमनोदमयनिवृत्तविषयाकारवृत्तिकंकुरु॥ तदम

२

ननुमुत्पादिनिरप्यशकं॥ उक्तंवा॥ अप्यधिपानात्महतः सुमेरुमूलनादपि॥ अपिचश
नात्माधोविषमश्चिन्ननिग्रहः॥ विषयवासनाक्षुब्धमनोदुर्हतिंभवति॥ त्रोटितकारचर
णपुरुषादिवविषयाकारवृत्तिनिवृत्तावयत्नेनैवतदमनंभवति॥ वृत्तिनिवृत्तिश्चतृष्ठा
हयहेतुर्भवतीति तदमनहेतुत्वेन॥ तृष्ठापरतिंप्रार्थयते॥ हेविष्णोविषयरसतृष्ठांशम
योपरतिंनयनिवृत्तिंप्रापयेत्यर्थः॥ विषयाः स्रक्कंदनवनितादयः॥ विषिण्वत्तिनिवधं
तिप्राणिचित्तंस्वेनरूपेणनिरूपणीयं कुर्वन्तीतिविषयास्तुतोरसोविषयरसस्तस्मिन्
तृष्ठाविषयरसतृष्ठा॥ रसद्वयरसोविषयरसोमधुरतिक्तवदुकपायाम्लजवणजहण
ः॥ यद्वाविषयेष्वत्यर्थपरमार्थज्ञानंरसज्ञानं॥ तृष्ठाविषयरसतृष्ठापरमार्थज्ञानंवि
नातृष्ठात्यन्तेरसंभवत्तदस्यथागजतुरगमुवर्णादिष्विवतृष्ठादावपिलोकतृष्ठास्यात्

मा १

अत्रापिरसद्वरसद्वतिसमासः॥ वस्तुबुद्ध्याविषयोत्तमा॥ अविनयनिवृत्त्यादिफलत्वेन नूत
 दयां प्रार्थयते। नूतदयामिति। यद्वा दुर्विनाताः। दातृचिन्ताः प्राणे मात्रवधे प्रवर्तन्ते प्राणिमा
 त्रे परदुःखा सहिष्णुता जहणदयोत्तौ तु सर्वमङ्गलजहण नूतद्रोहानुत्साहो न वति।
 साधिकेन तां प्रार्थयते नूतदयामिति। नूतेषु प्राणिषु दयानूतदयानिरुपधिपरदुःखप्रहा
 णेष्ठतां विस्तारय प्रत्यहमत्यंतमधिकाङ्क्षित्यर्थः॥ एतत्फलत्वेन संसारनिवृत्तिं प्रार्थयते
 । तारयेति। संसरणहेतुः संसारोऽविद्याकर्मविषयासक्त्यादिः स एव सागर इव सागरः सं
 सारसागरः॥ आसक्तिरपि जडभरतस्येव जन्महेतुर्न वति॥ यथा सागरपतितनृणां काजल
 कीयदानांतरदुपतितानां तैश्चल्यंतयेह कर्मप्रहापतितानां मुक्त्यापकृष्टकर्मनुसा
 रेणानायायेति परिमलमणान्तैश्चल्यमति सागरोपमः संसारः। सागरतइति तस्मिन् प्र

३

सयः। तारयसास्वकपोत्यादितत्रह्यता परोक्षसाक्षात्कारेणाविद्यातत्कार्यबाधंधारीक
 त्संसारसागरपारनूतं ब्रह्म प्रापयेत्यर्थः॥ ईश्वरकृपानुपतैर्न श्रवणादिना तत्त्वज्ञानं न न वति
 । तदुपतैर्न च न वतीतीश्वरकृपैवासाधारणकारणं तत्त्वज्ञानोत्पत्तौ। मानादिनापि सागरसा
 म्यमुक्तं संसारस्य दैः। ननु॥ न गवन्नुदधौ मृतिजन्मजले मुखदुःखेषु पतितं व्यथितं। क
 पयाशरणगतमुद्धर मामनुशाध्युपसन्नमनस्य गतिमिति। एतन्नुसकारणं संसारो
 छेदस्तत्त्वज्ञानसाध्यस्तत्त्वज्ञानञ्च श्रवणादिनियतं तथा च तेन विना कथं तत्त्वज्ञानोत्पत्ति
 र्न हि दंडादिनियतो घटः पटादिहेतुनोत्पद्यत इत्याद्याश्च परमकारुणिको न गवान्प्रां
 करस्तदनुष्ठानासमर्थानां तत्त्वज्ञानोत्पत्तावन्तरेण साधनं स्तुतिनमस्काररूपां न किं दृश
 यति हि बधुना मकरदेइति॥ हि बधुना मकरदेपरिमलपरिजोगसच्चिदानन्दे॥ आप

तिपदारविंदेनवनयखेदहिंदेवन्दे॥२॥आपतिपदारविन्देअहंवन्देनमस्कारोमि।पदेअ
रविन्देद्वारविंदेपदारविंदोपातातिपतिःश्रियःपतिःश्रीपतिःश्रीपतिस्तस्यपदारविं
देवंदे।ननुपदारविंदयोरनेदापादकःकतरोधर्मः॥अरविंदनादस्यपदप्रवृत्तौनि
मित्तनूतोधर्मोऽवशंपवाचोऽनथातेनविनाप्रवृत्तौपदमात्रंपदार्थमात्रेप्रवर्ततेतेसेन
स्मादयमर्थोबोधमदतीश्वरेछारूपःसङ्केतःप्रत्यक्षमियादितिचेत्ताअरविंदस्यज्ञाणं
दंडविनाशित्वात्सच्चित्सुखस्वरूपपदरूपाज्ञावान्ततन्नरूपाऽरविंदनादप्रवृत्तिः॥
नापिजहणयाप्रवाहतीरवदविनाज्ञावाज्ञावात्प्रवर्ततेचतन्नारविंदनादस्तस्मा
द्वैर्यक्तौयादिसिंहगतगुणयोगाद्यथासिंहशब्दःपुंसिप्रवर्ततेगुणसाम्यमादायतथात्रो
त्पन्नसादमधुकरासक्तिजहणगुणगुणसाम्यमादायारविंदनादःपदयोःप्रवर्त

४

सक्तिवि

नै।नयथा॥यथामधुकरोऽरविंदकोशेप्रविश्यनिदातांपजहति।तथाजगत्सर्वस्वामते
मधुकरंपदारविंदकोशेप्रवेधंतांपजहति॥सचारविंदकोशमधुजसुखमधिगच्छति।ज
कचित्रमधुकरानित्यनिरतिशयपरमानंदजहणयाश्रुतिप्रतिपाद्यंसुखमधिगच्छति॥
ननुसुखस्यजन्मत्वात्कर्मानुसारेणसातिशयत्वाच्चकथंनित्यनिरतिशयतेतिचेत्तावि
ज्ञानमानंदब्रह्म॥आनंदंब्रह्मेतिव्यजानीयात्॥योवैचूमातसुखमित्यादिभिःश्रुतिवा
क्यैःसुखस्यब्रह्मरूपताप्रतिपादनाच्चतज्जन्मता।तच्चतदजन्मत्वेतदर्थिनांविषयोपदानं
नस्यादितिवाच्यं।पूर्वशुनकर्मोपस्थापितस्रगादिविषयेद्रिंयसन्निकर्षजन्मनित्यनि
त्यसुखाकारवृत्तिसत्तावेवसुखात्तन्निन्नमोवाजानां॥विषयसातिशयत्वेनतज्जन्मनि
त्यसुखाकारवृत्तिमातिशयतायांसुखसातिशयतान्नमोवाजानान्तथेवावगन्तव्यः॥

पटप. २०. तथा जगत्प्रसादेनैव यत्र कचिज्जगति प्रसादस्तदतिरिक्तस्य प्रसादस्यैवाज्ञावात्तापदा
रविंदवंदनप्रयोजमाह। नवनयपेदधिदवदइति॥ नवः संसारस्तस्माद्भयं नवनयंतद्धेतु
को नाना योनिवासजनितस्त्रिविधतापरूपः पेदश्चतयोश्छेदनमात्यन्त्रिकानि वृत्तिया
न्मां चित्तनिवेशमान्त्रेणैव ननु मेथुनादिनेव दुःखनिवृत्तिमान्त्रहेतुत्वमिति पदारवि
दसाम्प्रमाचार्या एव वा वदंति। दिव्यधुनाति। दिविनवा दिव्या साक्षा सोधुनी च दिव्यधुना
गंगासैव मकरंदइव मकरंदो ययोस्तो तथास्तानपानदर्शनस्मरणादिभिः प्राणिनां
दुरितानि धुनोति वाधुनी पुनः किं विशिष्टे पदपरिमलपरिज्ञोगसच्चिदानंदे परिमल
परिज्ञोगः सच्चिदानंदो ययोस्त तथा परिमलः संधौक्तव्यं तस्य परिज्ञोगोऽस्यार्थमाधि
क्यं। संज्ञासौ चिच्चासावानंदश्चेति सच्चिदानंदः। स एव परिमलगुणसाम्प्रतिम

लोऽस्यापि नक्तमनो जमरहारित्वा दने दोषचारः सदित्युक्ते वैशेषिकादीनां सत्ता सामात्यमा
दायसिद्धसाधनता तद्धावृत्त्यर्थं चिदिति पदं तैः सत्तायाश्चिद्रूपतानङ्गीकारात्॥ तस्य मनो
जमरहारित्वाज्ञावादानंदपदमुपात्तां तस्य च तत्संभवति सुखवृत्तावडिशकृष्टदह
य एव सर्वे जितुः प्रवर्तते। तथापि नैयाकादिमुखवदनित्यता स्यात्तदवाक्यं सदिति॥
तज्जाग्रदुक्तानुचित्यदेनेव प्रमुक्ता॥ पदारविदसच्चिदानंदयोः पद्यपिननेदस्तथाप्य
त्मनश्चेतन्यमिति वदनेदेपि नेदोपचारो न जानादिक्रियार्थं न च नेदे प्रमाणमा
स्ति नवा। आद्ये घटादिवज्जडत्वादयो दोषाः स्युर्न हितदग्रहेनेदग्रहः शाक्यः अत्रत्ये
शशृष्टजवन्तनतिफलदातृत्वे इति चेत्तायदि मानेनैव वस्तुसिद्धिस्तर्हि माने मानम
स्ति नवा। आद्येऽनवस्थात्मा श्रयावसाधकत्वञ्च घटादिवत् अत्रत्ये तदहितस्य शशृष्ट

वत्तायास्त्वयेवोक्तत्वात्। इतरेतरसाधकत्वेत्वमोऽन्याश्रयतारुद्धतेव। किंच सति प्रमे
 येमानं प्रवर्ततेऽसतिवा। आद्येनमानप्रयोजनं मेयस्य तत्प्रवृत्तेः प्रागेव सत्त्वात्। असत्य
 पिनप्रमाणप्रयोजनं न हि प्रमाणमसत्ककर्तुमर्हति। किंच प्रमाणं प्रमेयं न वति न वा
 । आद्येन साधकत्वं घटादिवत्। अतः सप्तमरसवदसत्त्वमेव मानस्य। अतिधेयत्वयो
 र्याप्तेः। ब्रह्मणित्वनिधेयत्वात्। नान्तप्रमेयता लक्षणं येव श्रुतिप्रवृत्तेः। ननु प्रमाण
 मुत्पादकमिति न ब्रूमः किंतु साधकमिति यदि ब्रूषेत दाजडे तथास्तु स्वप्रकाशस्व
 रूपे परमात्मनि न तदपेक्षा तत्र प्रकाशस्य स्वता सिद्धत्वात्। तमेव ज्ञात्वमनुजाति
 सर्वत्र स्यात्। नासा सर्वमिदं विना ताति श्रुतेः॥२॥ तन्वनेन जीनात्मना नु प्रविश्य नाम
 रूपे व्याकरवाणि। हेतुश्चापि माविद्वि सर्वहेतुषु नारतेत्यादि श्रुति स्मृति प्रमाणे

६

जीवब्रह्मणोरनेदप्रतिपादने देसेव सेवकता कथं स्यादित्याशंक्योपाधिकं नेदं दर्श
 यन्प्रसादयितुं न गवत्तं स्तोतिसत्यपि नेदावगम इति। सत्यपि नेदावगमेनायं बाहं त
 नमामकी नस्त्वम्। सामुद्रो हितरंगः कचन समुद्रो न तारंगः॥३॥ एकमेवाद्वितीयं ब्रह्म
 यो सावादित्ये पुरुषः सो सावहमित्याद्युक्तैर्जीवब्रह्मानेदप्रमाणैर्यद्यप्यनेदावप्र
 तेपाद्यते तथाप्यविद्याकर्मविषयवासनोपहितानां श्रुतिशास्त्रादिनिरनेदेऽवगते
 प्यविद्यावस्थायां नेदावनामत इत्यभिप्रेत्याह सत्यपि नेदावगम इति। हेनाथ हे श्व
 रकीटादिचतुर्मुखात्तानां प्राणिनां नियंतर्न माप्ते दावगमेऽनु न वे सत्यपि नेदावग
 मे सति तवाहं नृत्योऽथवाग्निविस्फुल्लिगवत्तदंश इति तव श्वेत्यर्थः। अपिशब्दः पाद
 पूरणे। न च नेदं शंतिना वेमप्येवां नृत्वं कदाचित्प्रसज्येतेति शंका मपाकर्तुमा

प्रट्प.टी. हनमामकानस्त्वमिति। ममत्वमंशोननवसात्यर्थः। अंशान्तिनावर्द्धश। इति तया
७ दिनावोमायाऽविद्योपाधिकयोः। ईश्वरोऽपेववन्नीकृतमायत्वात्॥ मायावत्प्रताज्जी
वोऽशएवअंशोवांशोऽश्वंशद्वंशः। ननुनिरवयवस्यांशान्तिनावस्तस्यावयवध
र्मत्वात्॥ यथाश्वेर्विस्फुटिगाव्युच्चरंतीतिश्रुत्यांशान्तिनावस्तयथाकथंचित्प्रतिपादना
त्॥ यथाश्वेर्विस्फुटिघटाकाशमहाकाशयेरिवानेदेप्यंशान्तिननवतीतिदृष्टं
तेनाविष्करोतिसामुद्रइति॥ समुद्रस्यायं सामुद्रस्तरंगः स समुद्रस्यांशद्वत्यर्थः। क
चनदेशकालादौ समुद्रस्तरंगस्तरंगान्तिननवति॥ दृष्टं तत्रमेवेहिशाब्दः सर्वजन
प्रत्यक्षगमपति। सत्यपिनेहापगमइतिपावेतुहेनाथपरमेश्वरावयोर्नेहापग
मेनेहाभावे सत्यपितवाहनमामकानस्त्वनमदायस्त्वमित्याविद्यकाएवस्वस्वमि

भावः दृष्टं तस्मिन् इति एवोदधितरंगः लक्षणः। ननु पारमार्थिक एव नेदः किमिति
नास्थायते जावसतोरन्यथागुरुनिष्पवद्धमुक्तसुखदुःखजनममरणादिव्यवस्था
न स्यादिति चेन्न। तथा सति द्वयोरपि जायं स्यात्तदितरघटादिपदार्थवत्ततश्च तन्नि
पतानात्मत्ववाधादयो दोषाः स्युः तद्यथा जीवो जडो ब्रह्म निन्नत्वाद्ब्रह्मवत् ब्रह्म निन्न
त्वजडत्वेन कस्यचिद्विप्रतिपत्तिरेव जीवनेदे ब्रह्म एव पृथ्वगन्नव्यमिति द्वयोरप्यनात्म
त्वजडत्वादयो दोषाः स्फुरितिकस्य ज्ञाननाविद्यातकार्यवाधः स्यात्को वा सधनानु
ष्टाता द्वयोरपि जडत्वात्। विज्ञानमानंदं ब्रह्मेति श्रुतेर्माकोपो ब्रह्मणो ज्ञानविषयत्वा
नुपपत्तिश्च जीवस्य चाज्ञानाश्रयतान स्याद्ब्रह्मादिवत्। जडस्य चाविद्याकार्यत्वेन
यमाज्ञाते पितृत्वज्ञाने द्वयोरपि वाधा ब्रूयमेवावशिष्येता व्यवहारस्तु कुंभाद्यं च

षट्पंटी ॥ मुनिमित्रशशिभक्तसंज्ञेदप्रतातिवदाविद्यकान्तकरणेन्द्रियादीनामेदासु
 पगमानेरेवभविष्यतातिनकाप्यनुपपत्तिः॥ नदवस्तुत्वेत्वेकमेवाद्वितीयं त्रस
 न्त्रजोत्थेक॥ क्षेत्रज्ञं चापि मां विद्वि सर्वक्षेत्रेषु नारतद्रुत्याद्यनेदपरकृतिस्मृति
 नाम प्राणमाणं स्यात्॥ ३॥ अधुना संसारादत्यंतं ज्ञातस्तत्तरणोपापं न
 गवन्तसंबोधसौत्पुहृतनगेति॥ उहृतनगनगनिदनुजदजकुलामित्रशशि
 दृष्टे॥ दृष्टेभवतिप्रभवतिनकिंभवतिरस्कारः॥ ४॥ हेमित्रशशिदृष्टेमिस्तरणिः
 शशचंद्रस्तावेवदृष्टानेत्रेयस्यमतथातसंबोधनंतथा॥ नवतित्वयिदृष्टेस
 तितत्त्वमस्यादिनाअपरोक्षीकृतेसंतिश्रवणादीजनिताखण्डाकारका
 रितायाश्चित्तदृष्टौप्रतिविवितेसतिकथितलक्षणस्यनवस्यसंसारस्यति

नु

८

दय्ययस्यतसंबोधनंतथा॥ उक्तंचश्रीनागवते॥ साक्षान्ममयममयइतिविधिनिवादिमोह
 कस्यकामस्यापिकामरूपेणमनस्पृहृतःसमोहकोभवतिसाक्षान्स्वातंत्र्येणैववसंतादिसा
 हायंविनैवेत्यर्थः॥ वदनमेवारविंदंवदनारविंदं॥ हंसासनायनिगममधुश्रावित्वाहरविंद
 साम्पमथवामुरलीखमधुनागोपाषधदचिन्तहारित्वात्प्रसादाधिकादारविंदसाम्पवदना
 स्यतसंबोधनंहेसुंदरवदनारविंदं॥ पंचकादिपुष्पगंधेनतदाधारपटगंधवद्यद्यापकसौ
 दयेणसुरासुरनरपन्नगादीनांसौंदर्यंतसौंदर्यंकेनवक्तुंशकं॥ नंदव्रजगावस्त्वाकल्पधा
 नेनापिब्रह्मादिनिरपिसंख्यातुमशक्यास्तन्ननामप्रत्ययपुरःसरंस्वभावादेवविंदतिजाना
 ततिगोविंदं॥ तसंबोधनंतथा॥ उक्तंच॥ श्रीनागवते॥ क्लृप्तवत्सेरसंख्यातैर्यथाकृत्यस्वव
 त्तका
 यतोऽर्जलीजानिर्विजहुस्तन्नतंत्रहायदास्वामिसंबंधेनगाःविंदतेलज्जत

इति गोविंदस्तत्संबोधनंतथा॥ अथ वागिनिर्वेदवचानिरेव विद्यते गोचराक्रियत इ
ति गोविंदस्तत्संबोधनंतथा तंतौपनिषदं पुरुषं पृष्ठामातिश्रुतेः औपनिषदत्वं त्वाम
न उपनिषदतिरिक्तप्रमाणविषयत्वं तदप्युपनिषज्ज्ञानवाध्याज्ञानविषयत्वमि
त्यवगतव्यक्तेन न प्रमाणविषयत्वेन जडत्वाद्यनुमानोदयः। यद्यपि निषदांतविषयत्वं
नामतदाकारान्न करणदृशुत्पादकत्वमू। एतेन जगत्पालकत्वं जगवतो दत्तितं न वा
तिजलधिमथनेऽचलमंदरवत्सेवकनवसंसारं जलधिमथनेतन्निवृत्तौ मंदरवदच
लोऽत्यर्थं ह्यमदृत्यस्तत्संबोधने हेनवजलधिमथनमंदरा। अनेन जगवतो न करणार्थ
माविर्भाव इति। सूचितमू। ह्य। श्लोकषट्केन परमेश्वरमत्वं तं स्तुते दानां पुरुषाणां वांछिता
र्थप्राप्तादन्नरं पृथग्यदापठनमिति समुद्धिरवन्नगवच्चरणशरणस्थितिपूर्वकं पद्यदाप